



Virtuositet. I Alex Lifesons händer sjunger elgitarren akustiskt, eller tvärtom.
(Foto: Cata Portin)

recension | konsert

Rush är ett tillstånd

Publicerad: 2007-10-30

"Vi går aldrig hem, Rush slutar aldrig spela utan går igenom hela sin fantastiska produktion, serverande varje ton, kadens och trumsynkop med närmast spöklik precision", skriver Saliven Gustavsson om Rush på Hartwall-arenan.

Rush. Hartwall-arenan, Helsingfors, 29.10

Då man ska skriva om inte bara bandet, konstnärgruppen ja, fenomenet Rush, står man inför samma bryderi som skaldorginalet Daniil Charms då han skulle skriva om Pusjkin. Pusjkin är så stor, menade Charms, att i jämförelse med honom är alla människor futtiga, bara pys. Bara i jämförelse med Gogol är Pusjkin själv ett pys. Så i stället för att skriva om Pusjkin tänkte Charms därför skriva om Gogol. Men Gogol är så stor att honom kan man inte skriva om, varför Charms ändå beslöt sig för att skriva om Pusjkin. Fast – att efter Gogol skiva om Pusjkin kändes på något sätt fel. Och Gogol gick det ju inte att skriva om... Och så där höll den stackars skalden på.

I jämförelse med Rush är i stort sett vad som helst pys, utom Gogol då. Rush är nämligen så stora att man egentligen inte kan skriva om dem, varken som grupp eller enskilda musiker, virtuoser på sina respektive huvudinstrument, stilbildare och produktiva stigfinnare som i tre decennier har gått sin egen väg utanför konsumtionspopens medelmåttigare marknadsleder.

Valet lönade sig tydligen; fördelaktiga kontrakt som har gett ekonomisk trygghet och tillika fria artisthänder, satsning på att utveckla produktionen i stället för stjärnmanéren, flitigt turnerande och lämpliga – ibland för glesa för freakarna – pauser mellan albumen... som i dagens värld är något så passé som starka albumhelheter, inte någon selektorschlager med sju utfyllare som pocketböcker under sneda bord, musikaliskt geni utan behov av trixande på toppen av kunnandet – bara alltför ofta plågan inom progen – och därmed en medgiven eller motvillig inspiration för x antal efterföljare med ens tillstymmelsen till ambition... Musikhistorien är full av artister som alltid tycks lyckas välja det dåliga alternativet; manager, bolag, stil, flickvän, knark och dylikt. Rush demonstrerar att man kan göra annorlunda. Att tänka är alltså inte förbjudet. Få kombinerar stil och substans i konsten så hävt och tätt. Det må visst välan kallas kompromisslöshet i dag.

Eller nå, visst kunde man skriva en hujans musikvetenskaplig analys av vad samtidens främsta musiker, underlige vokalisterna, bas- och keyboardkonstnär Geddy Lee, en av skapelsens ledande gitarrister Alex Lifeson och Neil Peart – beviset på att Gud finns och är trummis – sysslade med på detta första finlandsbesök. Visst kunde man grunna på om repertoaren, utöver det givna och sällsynta digra innehållet från årets Snakes & Arrows –skiva, serverade just de väsentliga numren från 18 tidigare studioalbum, vilka med få undantag kunde ha ABEB-stämpeln för ”all bitarna är bra”. Då blev det visst lika många spellistor som det finns Rush-fans, dock alla ändå ense om att åtminstone Limelight, XYZ och Tom Sawyer (Moving Pictures, 1981) – progenes motsvarighet till Bachs Brandenburger-bitar eller Beethovens Nian, med skillnaden att Rush komponerar lite snärtigare – ska vara med. Vilket de ju var, ju.

Jo, man kunde dissekera och dekonstruera härifrån ända dit. Men det finns andra fora för slikt, och jag är inte en sådan pojke. Jag konstaterar kort och gott att Rush är ett tillstånd. Goda läsare, ni minns er Douglas Adams och Galaxguiden med det eviga partyt som svävar omkring i kosmos, utan att någonsin ta slut, där någon ibland försöker gå hem, men ändrar sig i farstun.

Enligt samma kosmiskt surrealistiska logik fortsätter Rush konserten inför den fullproppade, begeistrade Arenan. På videoskärmarna växlar de hyperpsykedeliska färg- och formkaleidoskoperna med fotografiska visioner och absurda sketcher som visst välan skvallrar om kanadensarnas totalt obegripliga humor. Laserstrålarna skjuter genom rymden mikroskopiska stimulanser djupt i våra av förtjusning förbrända synapser.

I detta parallelluniversum, i en annan dimension, har tiden förlorat sin betydelse. Vi går aldrig hem, Rush slutar aldrig spela utan går igenom hela sin fantastiska produktion, serverande varje ton, kadens och trumsynkop med närmast spöklik precision. Herrarna tycks dessutom bli bara gladare och nöjdare ju hävare de spelar, och de blir om möjligt bara bättre. Då alla gamla och nya verk är genomspelade några varv, kommer den nya Rush-musiken som ännu inte existerar. Vi är visst då – som det står i The Larger Bowl – some are blessed and some are cursed. Rush har ingen början, inget slut. Rush bara är.

Det var alltså sagan om hur det gick då tre spelemän från Kanada hälsade på i Helsingfors, en kulan afton i oktober.

SALIVEN GUSTAVSSON